

Mısır'ın Rolüne ve Savaşın Etkilerine İlişkin Üç Analitik Bakış

Bu rapor, Mısır'ın Gazze Savaşı'ndaki rolünü üç analitik perspektiften incelemektedir. İlk perspektif, Mısır'ın tutumunu ele almakta ve bölgesel ve uluslararası baskılar ışığında Kahire'nin savaşa yönelik politikalarını ve diplomatik duruşunu incelemektedir. İkinci perspektif, Filistinlilerin savaş sırasında Mısır'ın rolüne ilişkin algılarına odaklanmakta ve bunun Gazze'nin geleceği ile Filistinli gruplar arasındaki uzlaşma üzerindeki olası etkilerini değerlendirmektedir. Üçüncü perspektif ise İsrail'in Mısır'ın rolüne yönelik tutumunu ve bunun barış anlaşması ile bölgedeki güvenlik durumu üzerindeki yansımalarını incelemektedir.

Birinci Bölüm: Mısır Siyaseti, Savaş ve Zorunlu Göç

Aralık 2023'te ateşkes girişiminin önerilmesinden bu yana, Mısır siyaseti Gaz-

ze'deki savaşa iki ana ekseninde yaklaşmıştır: çatışmanın yatıştırılması ve Mısır'ın ulusal çıkarlarının korunması. Bu bağlamda, Mısır Filistinli taraflar arasındaki istişareleri güçlendirmiş ve çatışmayla bağlantılı bölgesel ve uluslararası diplomatik süreçlere aktif olarak katılmıştır.

Savaşın devam etmesiyle birlikte, Mısır Gazze sınırında güvenlik istikrarını sağlamak adına bir dizi önlem almıştır. Bu çerçevede, diplomatik çabalar yoğunlaştırılmış ve çeşitli aktörlerle temaslar artırılmıştır. Aynı zamanda, bu süreçte Mısır medyasında Gazze'deki gelişmelerin ülkenin bölgesel güvenliğiyle olan bağlantısını vurgulayan bir söylem öne çıkmıştır. Özellikle Batı Şeria'nın istikrarı ve çatışmanın Mısır'ın ulusal güvenliğine olası yansımaları ön plana çıkan konular arasında yer almıştır.

Kahire, Filistinli gruplarla ilişkileri çerçevesinde; tüm tarafların müzakere sürecine dahil olmasını sağlamaya özen göstermiş ve hiçbir Filistinli aktörün görüşmelerin dışında bırakılmamasını garanti altına almıştır. Bu yaklaşım, Mısır'ın uluslararası örgütlerdeki diplomatik tutumlarına da yansımış olup, ülkenin çatışmada etkin bir arabulucu rolünü koruma hedefiyle örtüşmektedir. Arabuluculuk çerçevesinde ise; Mısır, İsrail de dahil olmak üzere çeşitli aktörlerle olan ilişkilerini diyalog ve müzakere kanallarını kolaylaştırmak için değerlendirmiştir. Ayrıca, güvenlik mutabakatlarını takip etme ve bazı anlaşmaların uygulanmasını sağlama konusunda da rol oynayarak, tarafsız bir arabulucu olarak konumlanmaya odaklanmıştır. Bu bağlamda, Mısır Güney Afrika'nın Uluslararası Adalet Divanı'nda açtığı davaya resmi olarak katılma yönünde adım atmamış, ancak çatışmayı yönetme stratejisine uygun olarak bu ihtimali açık tutmuştur.

Genel olarak, Mısır bölgesel açılıma dayalı bir diplomasi politikası benimsemiş ve savaşın sonuçlarına ilişkin Arap ve İslam dünyasındaki çabaları koordine etmeye çalışmıştır. Bu durum, Aralık 2023'te Kahire'de düzenlenen İslam İşbirliği Teşkilatı zirvesine ev sahipliği yapmasında da açıkça görülmektedir. Zirvenin sonuç bildirgesinde, savaşın durdurulmasının ve uluslararası referanslara uygun olarak Filistin halkının haklarının desteklenmesinin önemi vurgulanmıştır.

Mısır'ın Bölgesel Rolünün Devamılığı

Bölgesel düzeyde, Mısır siyaseti, bölgedeki siyasi dönüşümlerle etkileşimini sürdürmüş ve Suriye'deki krizlerin tırmanmasıyla birlikte, olası güvenlik tehditlerine rağmen gelişmeleri yakından takip etmeye devam etmiştir. Bu angajman, Mısır'ın Suriye konulu Akabe ve Riyad zirvelerine katılımında olduğu gibi, Mısır Dışişleri Bakanı'nın Suriyeli mevkidaşıyla yürüttüğü diplomatik temaslarda da açıkça görülmektedir. Ayrıca, Mısır Cumhurbaşkanı'nın Suriyeli mevkidaşını geçici hükümet başkanlığı görevini üstlenmesi vesilesiyle tebrik etmesi, Kahire'nin bölgesel siyasi dinamikleri yakından izleme ve bu süreçlere etkin şekilde müdahil olma iradesini yansıtmaktadır.

Levant bölgesinde, Mısır, Lübnan'daki istikrarı desteklemeye ve Suriye'deki geçici hükümet ile etkileşim kurmaya dayalı bir politika benimseyerek, bölgesel istikrarı güçlendirmeyi hedefleyen bir vizyon doğrultusunda hareket etmiştir. Aynı zamanda, Mısır, Filistin meselesine yönelik dengeli bir tutum sağlamak amacıyla Ürdün ile istişarelerini yoğunlaştırmış ve son aylarda bu üç ülke ile diplomatik temaslarını artırarak bölgesel meselelere yönelik daha bütüncül bir diplomatik çerçevenin oluşturulmasını amaçlamıştır.

Gazze'ye yönelik bölgesel koordinasyon çerçevesinde, Mısır, Filistin meselesine yönelik siyasi desteği artırmak amacıyla Suudi Arabistan, Türkiye, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri ile geniş kapsamlı diplomatik çabalara katılmıştır. Bu süreçte, Mısır ve Suudi Arabistan arasında, Gazze Şeridi'ndeki nüfusun zorla yerinden edilmesine yönelik herhangi bir önerinin reddedilmesi konusunda güçlü bir mutabakat sağlanmış ve bu tutum resmi açıklamalarda, iki devletli çözüm ilkesine bağlılık ve ateşkes anlaşmasının hayata geçirilmesi gerekliliği vurgulanarak yansıtılmıştır.

Türkiye ile ilişkilere gelince, Filistin'deki bölünmüşlüğün sona erdirilmesine yönelik çabalar çerçevesinde iki ülke arasındaki koordinasyon giderek artmıştır. Dışişleri bakanları arasındaki ikili görüşmeler, iç bölünmelerin gelecekteki olası düzenlemelerde istismar edilmemesi için Filistin halkının direncini destekleme ve Filistinli grupların siyasi olarak birleşik bir çatı altında bütünleşmesini sağlama hedefi üzerinde yoğunlaşmıştır. Ayrıca, Kahire ve Ankara arasında, Gazze'nin yeniden imar çalışmalarının hızlandırılması konusunda ortak bir ilgi öne çıkmış ve bu sürecin bölge halkının üzerindeki yükü hafifletmek ve zorunlu

göçle bağlantılı olası senaryoların önüne geçmek adına kritik bir adım olduğu vurgulanmıştır.

Uluslararası Baskılar ile Etkileşim

Uluslararası düzeyde, Mısır, Gazze Şeridi'ndeki nüfusun geleceğine ilişkin artan Amerikan ve Avrupa baskılarıyla karşı karşıya kalmıştır. Özellikle, Gazze halkının bölge dışına yeniden yerleştirilmesine yönelik öneriler, Mısır diplomasisi için büyük bir meydan okuma oluşturmuş, bu konu özellikle ABD seçimleri sonrası gündeme gelebilecek alternatif senaryolar bağlamında daha da hassas bir hal almıştır.

Bu baskıların artmasıyla birlikte, Mısır iki ana yönde hareket etmiştir; İlk olarak, sınırları ve ulusal egemenliği konusundaki tutumunu net bir şekilde ortaya koyan siyasi mesajlar iletmış, bu çerçevede sınır bölgelerinde sembolik etkinlikler düzenleyerek ulusal çıkarlarına aykırı düzenlemelere karşı olduğunu vurgulamıştır. İkinci olarak ise; Kuzey Sina'da güvenlik önlemlerini artırarak istikrarın güçlendirilmesini ve sınır güvenliğinin sağlanmasını hedefleyen tedbirler hayata geçirmiştir.

Ateşkes anlaşmasının uygulanmasına yönelik çabalar kapsamında, Mısır, üzerinde mutabık kalınan düzenlemelere uyumun sağlanması amacıyla çeşitli diplomatik süreçlere dahil olmuştur. Bu bağlamda, güvenlik mutabakatlarının bir parçası olarak "Netzarim Koridoru"nun geleceğine ilişkin görüşmeler yürütülmüştür. Mısır'ın bu girişimleri, ülkenin başlıca arabulucu olarak konumunu güçlendirirken, taraflar arasındaki güç dengesini gözetten bir yaklaşım sergilemiştir. Aynı zamanda, Mısır'ın tutumundaki netlik, ABD yönetiminin Gazze'ye ilişkin önerilerini yeniden değerlendirmesine ve tek taraflı çözümler yerine diplomatik süreçlere odaklanmasına etkili olmuştur.

İkinci Bölüm: Filistinliler ve Mısır'ın Rolü

Son dönemde Mısır, Gazze'ye yönelik saldırılar bağlamında yürütülen diplomatik girişimlerde merkezi bir aktör olarak öne çıkmış, savaşın yol açtığı sonuçları yönetmeye çalışmış ve özellikle zorunlu göç konusundaki endişeleri gidermeye odaklanmıştır. Mısır'ın arabuluculuk çabaları, ateşkes anlaşmasına bazı kritik maddelerin dahil edilmesini sağlamış, özellikle Refah Sınır Kapısı ve Philadel-

phia Koridoru'na ilişkin düzenlemelerde belirleyici bir rol oynamıştır. Kahire yönetimi, resmi açıklamalarında da vurguladığı gibi, iki devletli çözüm sürecine verdiği desteği sürdürmektedir.

Filistin Bölünmüşlüğü'nü Sonlandırma Çabaları

Filistin iç siyasetinde, Mısır'ın ulusal uzlaşma sürecine verdiği desteğin önemi giderek daha fazla kabul görmüştür. Filistinli aktörlerin Mısır'ın arabuluculuk girişimlerine yönelik sürekli iş birliği içinde olması, bu durumun açık bir göstergesidir. Mısır'ın, Filistin'deki siyasi bölünmüşlüğü sona erdirmeye ve ateşkes müzakerelerini ilerletme çabaları, Filistin iç uzlaşısının sağlanmasının gelecekteki siyasi çözüm senaryolarının önünü açacağı yönündeki ortak farkındalığı daha da pekiştirmiştir.

Mısır'ın arabuluculuğunun Gazze bölgesinin yönetimi konusunda gruplar arasında ön bir mutabakatın sağlanması konusunda başarısına rağmen, özellikle "Toplumsal Destek Komitesi" önerisi üzerinden sağlanan bu anlaşmanın uygulanmasına ilişkin Filistin Yönetimi'nin sunulan önerilere ne ölçüde uyum sağlanacağı gibi zorluklar devam etmektedir. Bu durum, Kahire'yi, Gazze'nin gelecekteki yönetimi konusunda ortak bir uzlaşmaya varmak amacıyla gruplar arasında diyalog turunu yeniden başlatmaya itmiştir.

Uluslararası çapta Gazze'nin durumuyla ilgili farklı önerilerin gündeme gelmesi, özellikle de yeni yerleşim düzenlemelerine ilişkin bazı tasavvurların ortaya çıkması, Filistin içinde hızlı bir şekilde bir uzlaşma sağlanması ihtiyacını daha da belirgin hale getirmiştir. Bu tür uzlaşma, Gazze'de istikrarın sağlanmasına katkıda bulunabilir ve iç bölünmelerin gelecekteki herhangi bir siyasi senaryoda istismar edilmesini engelleyebilir. Ancak, Filistinli taraflar arasındaki anlaşmazlıklar, bu yönde ilerleme sağlanmasının önünde temel engel olmaya devam etmektedir. Bu durum, Mısır'ı, ulusal birlik hükümetinin oluşturulmasına yönelik görüşleri birbirine yaklaştırmak ve Filistin sahnesinde istikrarı destekleyecek bir iç düzenleme sağlamak amacıyla çabalarını artırmaya yöneltmiştir.

Filistin Yönetimi ve Mısır'ın Rolü

Gazze Şeridi'ndeki savaşın başlamasından bu yana, Filistin Yönetimi, Refah Sınır Kapısı'nın yönetimi konusunda Mısırlı yetkililerle koordinasyon mekanizma-

larını güçlendirme çabası içinde olmuştur. Bu durum, İsrail güçlerinin Mayıs 2024'te sınır kapısını ele geçirmesinin ardından daha da büyük bir önem kazanmıştır. Filistin Sınır Kapıları İdaresi Başkanı Nazmi Muhanna ve Sivil İşler Bakanlığı Genel Müdürü Ayman Kandil, Mısırlı güvenlik yetkilileriyle bir araya gelerek sınır kapısının işleyiş mekanizmasını ve hareketliliğinin devamlılığını sağlamaya yönelik görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Bu bağlamda, Mısır'ın arabuluculuk çabaları, Refah Sınır Kapısı'nın işletilmesini ateşkes görüşmelerinden bağımsız bir müzakere süreci olarak değerlendirmiş ve taraflar, ateşkesin ilk aşaması üzerinde anlaşmaya varmadan önce sınır kapısının işletilmesi konusunda mutabakat sağlamıştır. Ayrıca, ateşkes anlaşmasına varılmadan önceki haftalarda, Filistin Yönetimi temsilcileri, Mısır istihbaratı ve İsraili yetkililer arasında Refah Sınır Kapısı'nın operasyonel düzenlemelerini tartışmak üzere iletişim devam etmiştir.

Bölgesel kriz çözüm çabaları kapsamında, Filistin Yönetimi, Gazze Şeridi'nin yönetimindeki rolünü güçlendirmeye çalışmaktadır. Bu durum, bölge sakinlerinin zorla yerinden edilmesiyle bağlantılı herhangi bir hareketi engelleyecek siyasi bir çözümü destekleyen bazı Arap ülkelerinin tutumlarıyla örtüşmektedir. Bu çabalar, ateşkesin kalıcı hale getirilmesi, Filistin içindeki bölünmenin sona erdirilmesi ve Mısır ile Ürdün'ün çeşitli vesilelerle ifade ettiği gibi iki devletli çözüm yolunu destekleyecek bir ulusal birlik hükümetinin oluşturulması yönündeki çalışmalar bağlamında gerçekleşmektedir.

Gazze Halkının Tutumu

Gazze'de Filistin kamuoyunda, Mısır'ın ateşkes anlaşmasının uygulanmasındaki rolüne ilişkin farklı tepkiler gözlemlenmektedir. Özellikle, Selahaddin Koridoru üzerinden araç geçişlerinin denetimine yönelik mekanizmaya dair olumlu değerlendirmeler öne çıkarken, bölgede konuşlanan Mısır güvenlik güçlerinin tutumuna yönelik genel bir memnuniyet hissedilmektedir. Bu durum, Kahire'nin Gazzeleri bölgesinden ettirme planı önerilere karşı sergilediği kararlı tutum ışığında, Mısır'ın arabuluculuk çabalarına duyulan güveni artırmıştır. Halkın bu sürece yönelik tepkileri bağlamında, bazı Filistinli aşiretler, Mısır'ın zorunlu göç senaryolarına karşı duruşunu destekleyen açıklamalar yayımlamış

ve Gazze'nin çeşitli bölgelerinde destekleyici mesajlar içeren pankartlar sergilenmiştir. Ayrıca, Gazze'nin geleceğine dair uluslararası öneriler karşısında Kahire'nin benimsediği resmi duruş, Filistinli siyasi çevreler, resmi kurumlar ve farklı fraksiyonlar arasında Geniş çapta olumlu yankı uyandırmış ve Filistinlilerin karşı karşıya olduğu çok yönlü zorluklar ışığında Mısır'ın diplomatik rolüne verilen önemin altını çizmektedir.

Genel olarak, Mısır'ın arabuluculuk çabaları, bölgesel istikrarı güçlendirmeyi ve savaşın etkilerini sınırlamayı amaçlayan bölgesel girişimlerin bir parçasını oluşturmaktadır. Gazze'deki Filistinlilerin karşı karşıya olduğu tehditler devam ederken, Filistinli gruplar arasında iç bir uzlaşma sağlanması, gelecekteki herhangi bir çözümün temel unsuru olmayı sürdürmektedir. Bu durum, Mısır'ın bu alandaki sürekli çabalarının da odak noktasını oluşturmaktadır.

Üçüncü Bölüm: İsrail'in Mısır'ın Rolüne Yönelik Tutumu

Mısır'ın rolü, savaş sırasında İsrail'in Gazze'nin geleceğine ilişkin tartışmalarında belirgin bir etki yaratmıştır. Özellikle Gazze halkının bölge dışına yerleştirilmesini öngören senaryolara yönelik önerilerde bu etki açıkça görülmüştür. Savaşın ilk haftalarında, İsrail'in medya ve siyasi söyleminde, Gazze halkının Mısır topraklarına göç ettirilmesi yönündeki çağrılar artış göstermiş ve bu yaklaşım, bazı aşırı sağcı gruplar tarafından benimsenmiştir. Ancak bu söylem, İsrail'in uzun vadede Gazze'yi yönetim stratejisine ilişkin ortak bir vizyonunun bulunmaması nedeniyle, kısa sürede yerini saha ve askeri önceliklere bırakmıştır. Bu bağlamda, Mısır, egemenliğini zedeleyebilecek veya sınırlarında yeni bir gerçeklik dayatabilecek her türlü düzenlemeye karşı çıkan tutumunu korumuştur. Bu durum, Gazze halkının yeniden yerleştirilmesine ilişkin bazı İsrail önerilerinin geri çekilmesinde önemli bir faktör olmuştur. Ayrıca, ateşkes anlaşması, İsrail içindeki tartışmalara yeni bir boyut kazandırmıştır. Bu tartışmalarda, İsrail'in güvenliğini garanti altına alacak uzun vadeli çözümler bulunması gerektiğini savunanlar ile Gazze'ye yönelik baskının devam etmesini, ancak nüfusunun geleceğine ilişkin kesin kararlar alınmamasını tercih edenler arasında görüş ayrılıkları belirginleşmiştir.

İsraililer İçin Zorunlu Göç Önerisinin Önemi

Eski ABD Başkanı Donald Trump'ın Gazze halkının bölge dışına yeniden yerleştirilmesine ilişkin açıklamaları, İsrail siyasetinde büyük etki yaratmıştır. Bazı kesimler, bu öneriyi koalisyon hükümeti üzerindeki iç baskıyı hafifletmek için bir fırsat olarak değerlendirirken, bazı yerleşimci gruplar ise bunun gelecekte Gazze'de yeni yerleşim projeleri için bir zemin oluşturabileceğini ileri sürmüştür. Mısır ve Ürdün'ün bu önerilere yönelik açık ve net itirazına rağmen, İsrail içinde alternatif senaryolar tartışılmaya devam etmiştir. Bu bağlamda, bazı İsraili siyasi ve medya çevrelerinde, Filistinlilerin Suudi Arabistan topraklarına veya bazı Afrika ülkelerine yerleştirilmesi gibi alternatif seçenekler gündeme getirilmiştir.

Ancak İsrail kamuoyunda bu öneriye yönelik görüş birliği sağlanamamıştır. Yapılan anketler, İsraililerin yaklaşık %72'sinin zorunlu göç fikrini desteklediğini, ancak %46'sının bunun uygulanabilir olmadığını düşündüğünü ortaya koymuştur. Öte yandan, %35'lik bir kesim, Gazze halkının zorla göç ettirilmesinin bir noktada gerçekleşebileceğine inandığını belirtmiştir. Bu görüş ayrılığı, İsrail içinde bu tür politikaların uygulanabilirliği konusundaki belirsizliği yansıtmaktadır. Ayrıca, zorunlu göç önerisi, Gazze ve bölge genelinde istikrarı yeniden sağlamayı amaçlayan ateşkes anlaşması ile çelişmektedir.

Mısır'ın Rolüne İlişkin İsrail Bölünmüşlüğü

Bu tartışmaların ışığında, İsraili yetkililerin Mısır'ın Gazze'deki rolüne ilişkin tutumları farklılık göstermektedir. İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu ve bazı koalisyon ortakları, Gazze'ye yönelik farklı senaryoları gündemde tutmaya devam ederken, özellikle sınır kapılarının yönetimi meselesine odaklanmıştır. Bu bağlamda, Netanyahu, Refah Sınır Kapısı üzerinden Gazze halkının hareketine yönelik kısıtlamalar getirdiği iddiasıyla Mısır'ı eleştirmiştir. Öte yandan, İsrail Savunma Bakanı Yisrael Katz, Gazze dışına çıkışı kolaylaştırmayı ya da Filistinlilerin gönüllü olarak göç etmelerini teşvik etmeyi hedefleyen alternatif bir plan sunmuştur.

Mısır, Gazze halkının zorla yerinden edilmesine yönelik her türlü düzenlemeyi reddetme tutumunu korurken, İsrail hükümeti bu tutumu resmi olarak kınayan bir açıklamada bulunmamıştır. Bu durum, savaşın ilk haftalarındaki söylem değişikliğini yansıtmaktadır; zira o dönemde bazı aşırı sağcı İsraili yetkililer,

Gazze'deki silahlı grupların askeri kapasitesinin gelişmesinden Mısır'ı sorumlu tutarak, bu durumu Gazze-Sina tünelleriyle ilişkilendirmişti. Ancak mevcut durumda İsrail'in, Mısır ve Ürdün'ün pozisyonlarına doğrudan yanıt vermekten kaçındığı ve bu konuyu, Arap tarafları üzerinde siyasi ve diplomatik baskı kurma kapasitesine sahip olan ABD'ye bıraktığı görülmektedir.

Medyanın Dolaylı Hedef alması

Mısır'ın Gazze halkının zorla yerinden edilmesine yönelik senaryolara karşı net tutumunu sürdürmesiyle eş zamanlı olarak, The Jerusalem Post gazetesi, Mısır yönetimi ile İran arasındaki ilişkilere dair bir rapor yayımlamıştır. Bazı gözlemciler, bu haberin Mısır'a baskı uygulamayı ve Gazze halkını Sina'ya kabul etme yönünde zorlamayı amaçlayan bir girişim olarak değerlendirmiştir. Bu durum, İsrail medyasının geçmişte benimsediği söylemlerle kıyaslanmıştır. Örneğin, Suudi Arabistan, Filistin devleti kurulmadan İsrail ile ilişkilerini normalleştirmeyi reddettiğinde, Netanyahu'ya yakınlığıyla bilinen İsrail'in Kanal 14 televizyonu, Riyad yönetimiyle ilişkileri hedef alan yayınlar yapmış ve bu söylem, Suudi Arabistan'a siyasi baskı kurmayı amaçlayan bir girişim olarak yorumlanmıştır. Bu süreç, Netanyahu'nun Suudi Arabistan topraklarında bir Filistin devleti kurulması önerisini gündeme getirmesiyle devam etmiş ve bazı kesimler, bu çıkışı İsrail'in Suudi Arabistan'a yönelik siyasi söyleminde bir değişim olarak değerlendirmiştir. Mısır'ın tutumuna ilişkin artan medya ilgisine rağmen, İsrail'in resmi söylemi, Riyad ile yaşanan gerilimde olduğu gibi doğrudan bir tırmanma seviyesine ulaşmamıştır. Şu ana kadar, İsrail içinde Mısır'ın reddedici tutumu medya tartışmaları ve siyasi analizler çerçevesinde ele alınmış, ancak Tel Aviv yönetiminden Kahire'yi doğrudan hedef alan resmi ve sert açıklamalarda yapılmamıştır.

İsrail Medyasının Mısır Yaklaşımı

Bu bağlamda, İsraili yazar Ely Dekel, 1978'de imzalanan Camp David Anlaşmasından bu yana Mısır-İsrail ilişkilerinin doğasını ele alarak, Kahire'nin İsrail'e yönelik politikalarına dair bazı konuları gündeme getirmiştir. Yazar, Mısır hükümetinin vatandaşlarının İsrail'i ziyaret etmelerini resmi olarak yasaklamadığını, ancak uygulanan bazı prosedürlerin bu tür ziyaretleri caydırıcı hale getirdiğini iddia etmiştir. Ayrıca, Mısır'daki kültürel ve dini dinamiklere değinen Dekel, özellikle Mısır ordusundaki askeri kamplarda cami sayısının artışı ve El-Ezher Kurumu'nun 7 Ekim saldırılarına karşı net bir kınama yayınlamamış

olmasını eleştirmiştir. Yazar, bu durumun Kahire'nin, Filistinli gruplar üzerindeki baskıyı artırmaya isteksiz bir resmi politika izlediğini gösterdiğini savunmuştur.

Bunun yanı sıra, Dekel, Mısır ile İsrail arasındaki güvenlik istihbaratı paylaşımına da değinerek, İsrail'in savaş öncesinde Hamas'ın geniş çaplı bir saldırı düzenleyebilecek kapasiteye sahip olmadığı yönünde bir kanaati olduğunu belirtmiştir. Bu durum, bazı İsraili çevrelerde İsrail istihbaratının değerlendirmelerinin doğruluğuna ilişkin soru işaretleri doğurmuş ve güvenlik mekanizmalarına yönelik eleştirileri artırmıştır.

İsrail'in Mısır'a Yönelik Tutumunun Geleceği

Bu medya tartışmalarına rağmen, İsrail, Mısır'ın Gazze halkının zorla yeniden edilmesine yönelik önerilere karşı sergilediği tutuma doğrudan resmi eleştiriler yöneltmemiştir. Bunun başlıca nedenleri arasında, İsrail içinde bu konuya dair net bir stratejik vizyonun bulunmaması ve başta ABD olmak üzere uluslararası ve bölgesel düzeyde geniş çaplı muhalefetin varlığı yer almaktadır.

Bu bağlamda, İsrail hükümeti, özellikle Mısır'ın Gazze ile yürütülen ateşkes müzakerelerinde oynadığı merkezi arabuluculuk rolü göz önünde bulundurulduğunda, Kahire ile iletişim kanallarını açık tutmayı tercih etmektedir. Ayrıca, iki ülke arasında onlarca yıldır süregelen istikrarlı ilişkiler göz önüne alındığında, yakın vadede ciddi bir siyasi gerilimin yaşanması olası görünmemektedir. Bunun yerine Tel Aviv yönetimi, bu konunun yönetimini büyük ölçüde ABD'ye bırakma eğiliminde görünmektedir.

Özellikle, ABD Başkanı Donald Trump ile Mısır Cumhurbaşkanı Abdülfettah el-Sisi ve Ürdün Kralı II. Abdullah arasında yapılması beklenen görüşmeye dair çıkan haberler, Washington'un bu konuda nasıl bir pozisyon alacağına ve Gazze'ye yönelik önerilere ilişkin Amerikan-bölgesel mutabakatının seviyesine ışık tutabilir.

Mısır'ın Yanıtı ve Gelecek Yönelimleri

Genel olarak, Mısır'ın kriz sürecinde izlediği strateji, siyasi ve medya baskılarına karşı esneklik sergileme ilkesine dayanmış ve uluslararası ya da bölgesel aktörlerle doğrudan çatışmadan kaçınmayı hedeflemiştir. Bu yaklaşım, Mısır Dışişleri Bakanlığı ve Cumhurbaşkanlığı tarafından yapılan resmi açıklamalarda da açıkça görülmüştür. Söz konusu açıklamalarda, Gazze halkının zorla yeniden yerleştirilmesine ilişkin herhangi bir düzenlemeye kesin olarak karşı çıktığı vurgulanırken, aynı zamanda bölgesel istikrarın korunması ve çeşitli taraflarla ikili ilişkilerin sürdürülmesi öncelikli bir hassasiyet olarak ele

alınmıştır.

Öte yandan, Donald Trump ile Abdülfettah el-Sisi arasında gerçekleştirilen son görüşmenin, ateşkesin uygulanması veya zorunlu göç önerilerine ilişkin detaylara doğrudan değinmemesi, bu konuların halen farklı diplomatik kanallarda müzakere edilmekte olduğuna işaret etmektedir. Ancak önümüzdeki süreçte, ilgili tarafların bu meselelere nasıl yaklaşacağı daha fazla netlik kazanabilir. Özellikle, Gazze'deki çatışmaya yönelik daha sürdürülebilir siyasi çözümler geliştirme çabalarının devam etmesi, bu sürecin belirleyici unsurlarından biri olacaktır.